

Zbigniew Kasprzak, bror til en af de polske soldater, lægger en krans på familien Christensens gravsted. Det er nu 75 år siden, katastrofen fandt sted. Foto: Bjarne Stenbæk

Ingelise Larsen lægger en krans på familien Christensens gravsted. Hun er Laurits' og Marys barnebarn. Foto: Bjarne Stenbæk

Kirken i Slaglille var fyldt til sidste plads. I forgrunden til venstre Zbigniew Kasprzak. Foto: Bjarne Stenbæk

Katastrofe med 10 dræbte mindet

KRIGSULYKKE: 17. september 1943 er en sort dato i historien. Kort før klokken fem om morgenen blev et Halifax BB309 fly fra Royal Air Force skudt ned over Slaglille ved Sorø. Den ulykke, der også fik fatale konsekvenser for en lokal familie, blev mindet i Slaglille Kirke og på Slaglille Kirkegård lørdag eftermiddag. Kirken var fyldt til sidste plads.

Af Bjarne Stenbæk

SLAGLILLE: Flyet, der havde været på mission over Polen, hvor der var kastet våben ned til frihedskæmperne sammen med et antal

faldskærmssoldater blev spottet af en tysk Junker 88 natjager, og tyskerne ramte det engelske fly, der havde polsk besætning. Flyet nåede dermed aldrig tilbage til England. Det styrtede ned i

familien Christensens hus på Stokholtsvej.

Fem danskere dræbt

I huset lå alle og sov. I styrtet blev skovarbejder Laurits Christensen, hans kone, Mary, deres to børn Inge på 1 år og Ulla på 6 år samt Laurits Christensens mor, Karen Marie, dræbt.

Det samme blev Wladyslaw Bardo, Julian Michalski, Wladyslaw Patlewicz og Wicenty Wasilewski. De overlevende Eugeniusz Kasprzak og Tadeusz Miecznik blev transporteret til sygehuset i Ringsted, hvor Kasprzak senere døde af sine kvæstelser. Miecznik

overlevede, og det lykkedes at få smuglet ham til Sverige.

I huset overlevede datteren Betty på 22 år og hendes nydøbte baby, 18-årige Viggo, 13-årige Ruth, 11-årige Jørgen og 10-årige Egon. Familien talte to børn mere, men de var ude at tjene og var dermed ikke hjemmeboende.

- Det var jo en forfærdelig tragedie, og det splittede jo i nogen grad familien, fortæller Ingelise Larsen, der er Laurits og Marys barnebarn. Ingen af parrets børn lever i dag.

- Men omvendt var det ikke noget, der blev talt så meget om. De overlevende børn kom ud til deres moster Esther i Pedersborg. Men selvfølgelig kan du ikke komme igennem sådan en oplevelse uden mén, og især de to yngste drenge var præget af katastrofen. Men børnene klarede sig ellers generelt set godt.

Lokal indsamling

- Der var ingen hjælp at hente fra det offentlige, fortsætter hun.

- Krisehjælp kendte man vel dårligt, og holdningen var nok også lidt, at det var bedre at glemme det. Økonomisk støtte var der heller ikke, men der blev samlet ind lokalt, og der kom penge nok ind til at købe familien et nyt og større hus.

Det var godsejer Erich Steenberg, Store Ladegård, der tog initiativet til indsamlingen, og den indbragte ca. 40.000 kr. Rigtig mange penge i 1943. Familien fik

også tilsendt et telegram fra Kong Christian den Tiende, der udtalte sin og dronningens hjerteligste deltagelse.

Polsk glæde

Ved ceremonien lørdag deltog bl.a. den polske ambassadør i Danmark Henryka Moscicka-Dendys, den polske ambassade, militærattaché fra Storbritannien, Hjemmeværnet Rosenborg, Sorø borgmester Gert Jørgensen, Næstveds borgmester Carsten Rasmussen, Forbundet Polonia samt medlemmer af familien Christensen og fra Polen familien Kasprzak.

Fra Lublin i Polen kom Zbigniew Kasprzak, den faldne pilot Eugeniusz Kasprzaks lillebror på 84 år.

- Det betyder meget for hele vores familie, at der kan holdes sådan en mindehøjtidelighed med deltagelse af både danskere og polakker, siger han.

- Vi bor jo langt væk og kan desværre ikke komme her så tit. Ikke mindst derfor har det betydning at bevare mindet og ære dem, der måtte betale den højeste pris.

Tak til præsten

Zbigniew Kasprzak sender ikke mindst en kærlig tanke til pastor Svend Jacobsen, der var sognepræst i Slaglille i krigsårene. Tyskerne ønskede nemlig ikke, at de polske soldater skulle have nogen egentlig grav og heller ingen ceremoni. Sognepræsten klagede til biskoppen, og klagen gik via Kirkeministeriet til tyskernes befuldmægtigede Werner

Best. Via Best fik Svend Jacobsen navnene. Graveren vidste, hvor tyskerne havde »smidt dem i jorden«, og 30. september 1943 åbnede Svend Jacobsen, graveren og to hjælpere graven, så den kunne ordnes. 30. november blev ligene taget op og lagt i kister, og efter en ceremoni blev de begravet igen. Det var A.P. Møller, der bekostede begravelsen.

- Vi er utroligt taknemmelige over, at de fik en værdig og ordentlig begravelse, siger Zbigniew Kasprzak.

Familierne i Polen fandt først i 1946 ud af, hvad der var sket, da en polsk munk i Danmark gav dem besked. Indtil da måtte de nøjes med et telegram fra Royal Air Force, der fortalte, at deres kære var savnet.

Tre tyskere døde

Den polske ambassade har i øvrigt i år bekostet rensning af flyvernes monument, som har stået på Slaglille Kirkegård siden 1970. Monumentet blev skabt af den polske billedhugger Kazimierz Danilewicz på initiativ af overlevende fanger i koncentrationslejren fra Stutthof.

Det var sognepræst Anders Frederiksen og den katolske præst Julian Bodnar, der gennemførte mindehøjtideligheden.

Katastrofen omfattede i øvrigt også tre dræbte tyskere. Det tyske fly styrtede nemlig også ned - men det er en helt anden historie.

Monumentet på kirkegården i Slaglille er skabt af den polske billedhugger Kazimierz Danilewicz.

Foto: Bjarne Stenbæk

Se flere billeder på

SN.dk /sorø